

רשומות

הצעות חוק

ה מ מ ש ל ה

23 ביולי 2012

716

ד' באב התשע"ב

עמוד

הצעת חוק בתי המשפט (תיקון מס' 72) (שופט תעבורה), התשע"ב-2012 1352

הצעת חוק בתי המשפט (תיקון מס' 72) (שופט תעבורה), התשע"ב-2012

1. תיקון סעיף 10 בחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984¹ (להלן – החוק העיקרי), בסעיף 10(א), פסקה (4) – תימחק.
2. בסעיף 15 לחוק העיקרי, בסעיף קטן (ב) –
 - (1) במקום "שופט שהחל בדיון" יבוא "שופט או רשם שהחל בדיון";
 - (2) אחרי "מחמת מינוי לערכאה אחרת" יבוא "או מחמת מינוי לשופט תעבורה לפי סעיף 53א";
 - (3) במקום "או כשופט המחלקה הכלכלית לפי סעיף 42ד" יבוא "כשופט המחלקה הכלכלית לפי סעיף 42ד או כשופט תעבורה לפי סעיף 53א".
3. הוספת סימון ג' אחרי סעיף 53 לחוק העיקרי יבוא:

"סימן ג' 1: בתי משפט לתעבורה

שופטי תעבורה 53א. (א) שר המשפטים, בהסכמת נשיא בית המשפט העליון, רשאי למנות מבין שופטי בית משפט השלום, שופטי תעבורה שיכהנו בבית משפט לתעבורה (בסימן זה – שופט תעבורה).
 (ב) שר המשפטים, בהסכמת נשיא בית המשפט העליון, רשאי למנות מבין שופטי התעבורה או מבין השופטים שכהנו בעבר בבית משפט לתעבורה, נשיא בית משפט לתעבורה וכן סגן נשיא בית משפט לתעבורה; על מינוים של הנשיא וסגן הנשיא ועל כהונתם יחולו הוראות סעיף 9(ב) ו-10(ג) החלות על מינויו ועל כהונתו של סגן נשיא ונשיא בית משפט שלום.

ד ב ר י ה ס ב ר

סעיף 2 מוצע לתקן את סעיף 15(ב) לחוק, אשר מסדיר את הסמכות של שופט לסיים דיון שהחל בו, ולהחילו אף על רשם. יצוין, כי הסעיף האמור חל לגבי רשם בכיר, מכוח סעיף 84 לחוק.

עוד מוצע להבהיר כי שופט או רשם שהחל בדיון ושתקופת מינויו הסתיימה מחמת מינויו לשופט תעבורה לפי חוק זה או שופט תעבורה שתקופת כהונתו הסתיימה והוא עובר לכהן כשופט שלום או כשופט בערכאה אחרת – מוסמך לסיים את הדיון שהחל בו.

סעיפים 3 ו-4 לעניין בתי משפט לתעבורה שיכלול את סעיפים 53 ו-53א כמפורט להלן:

לסעיף 53א המוצע

כדי להסדיר את מעמדם של שופטי תעבורה, מוצע לקבוע, כי שופטי תעבורה יתמנו בידי שר המשפטים, בהסכמת נשיא בית המשפט העליון, מקרב שופטי בית משפט שלום. לפיכך מוצע לבטל את סעיף 26 לפקודת התעבורה, שנוסחו כיום הוא:

כללי על פי המצב כיום, סעיף 26 לפקודת התעבורה (להלן – הפקודה), קובע כי מי שכשיר להתמנות לשופט שלום לפי סעיף 4 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן – החוק או חוק בתי המשפט), כשיר להתמנות לשופט תעבורה. דהיינו, שופט תעבורה אשר מתמנה בידי הוועדה לבחירת שופטים מוסמך לדון בענייני תעבורה בלבד. מוצע להסדיר את מעמדם של שופטי תעבורה כך שהם ייבחרו מקרב שופטי שלום שמונו בידי הוועדה לבחירת שופטים לפי החוק. כמו כן מוצע לקצוב את תקופת כהונתם של שופטי התעבורה באופן שיאפשר להם להרחיב את התנסותם בתחומים משפטיים אחרים ואת אפשרויות הקידום שלהם.

סעיף 1 סעיף 10(א)4 לחוק מסמיך את שר המשפטים למנות שופט תעבורה לכהונה בפועל בבית משפט שלום. מאחר שמוצע להסדיר את מעמדם של שופטי תעבורה כך שהם ייבחרו מקרב שופטי שלום, מתייתר הצורך בסעיף זה משום ששופטים שיתמנו מיום תחילת החוק, יהיו ממילא שופטי שלום. עם זאת, וכפי שמוצע בהוראת המעבר, מוצע להותיר את סמכות השר על כנה ביחס לשופטים שמונו לשופטי תעבורה לפני יום התחילה ואשר לא מונו ולא ימונו לכהונה בבית משפט השלום.

¹ ס"ח התשמ"ד, עמ' 198; התשע"ב, עמ' 124.

(ג) תקופת כהונתו של שופט תעבורה תהיה חמש שנים, ואולם רשאי שר המשפטים, בהסכמת נשיא בית המשפט העליון, להאריכה לשתי תקופות כהונה נוספות בלבד, הראשונה – עד תום שמונה שנים מיום תחילת כהונתו, והשנייה – עד תום עשר שנים מיום תחילת כהונתו.

(ד) על אף הוראות סעיף קטן (ג), ניתן למנות שופט תעבורה לתקופת כהונה כוללת העולה על עשר שנים, אם השופט הסכים לכך.

53. (א) שופט תעבורה ידון בעניינים אלה בלבד:

סמכות שופט תעבורה

(1) עבירות תעבורה כהגדרתן בסעיף 1 לפקודת התעבורה² (להלן – פקודת התעבורה), וכהגדרתן בסעיף 46ג(א)(3)(ב) לפקודת מסילות הברזל [נוסח חדש], התשל"ב-1972³;

ד ב ר י ה ס ב ר

לפי המצב החוקי היום, כהונתו של שופט בית משפט לתעבורה איננה מוגבלת בזמן. מצב דברים זה, בשילוב עם המינוי לשיפוט בתחום התעבורה בלבד, מביא לכך ששופטי תעבורה מכהנים בתפקידים במשך תקופות כהונה ארוכות, באופן שאינו מאפשר להם להתנסות בתחומים משפטיים נוספים, מצמצם את אפשרויות הקידום הניצבות לפנייהם ומביא לשחיקתם. כדי למנוע מצב זה וכדי לשלב את שופטי התעבורה בקרב כלל שופטי השלום, מוצע להסדיר את משך כהונתם ולקצוב אותה, כך שעם תום תקופת הכהונה כשופט תעבורה, יבוטל המינוי כשופט כאמור ואילו המינוי כשופט שלום ייוותר על כנו.

לכן, מוצע לקצוב את תקופת כהונתם כשופטי תעבורה לתקופת כהונה בת חמש שנים לפחות, שאותה יהיה ניתן להאריך לשתי תקופות כהונה נוספות, הראשונה עד תום שמונה שנים והשנייה עד תום עשר שנים. תקופת הכהונה הכוללת כשופט תעבורה לא תעלה על עשר שנים, אלא אם כן השופט הסכים להאריכה. שופט אשר כהונתו כשופט תעבורה הסתיימה בחלוף עשר שנים, ימשיך לכהן כשופט בית משפט שלום.

לסעיף 53 המוצע

סעיף 25 לפקודת התעבורה מונה את העבירות שבהן מוסמך לדון שופט תעבורה. מוצע לעגן סמכות זו בחוק בתי המשפט ולהוסיף לרשימת העבירות ששופט תעבורה מוסמך לדון בהן גם עבירה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו לפי סעיף 275 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן – חוק העונשין), וכן עבירה של העלבת עובד ציבור לפי סעיף 288 לחוק העונשין, זאת כאשר העבירות נעברו בקשר לאכיפת עבירת תעבורה. הסמכת שופט תעבורה לדון בעבירות אלה תמנע את הצורך בפיצול כתבי אישום. כמו כן מוצע להסמיך שופט תעבורה לדון גם בעבירה של נהיגה בדרך נמהרת או רשלנית שיש בה כדי לסכן חיי אדם או לגרום לו חבלה לפי סעיף 338(א)(1) לחוק העונשין.

"מינוי שופטי תעבורה"

26. (א) מי שכשיר להתמנות לשופט בית משפט שלום לפי סעיף 4 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן – חוק בתי המשפט), כשיר להתמנות לשופט תעבורה.

(ב) (בוטל).

(ג) בבית משפט שלום, שיש בו יותר משופט תעבורה אחד, רשאי שר המשפטים, בהסכמת נשיא בית המשפט העליון, למנות שופט תעבורה להיות סגן נשיא בית משפט שלום לעניני תעבורה.

(ד) בכפוף להוראות סעיף זה, יחולו על מינוי שופט תעבורה ועל מינוי של סגן נשיא בית משפט שלום לעניני תעבורה, ועל כהונתם, הוראות חוק בתי המשפט החלות על מינויו ועל כהונתו של שופט בית משפט שלום או של סגן נשיא בית משפט שלום, לפי הענין.

(ה) רשם של בית משפט שהחל בדיון ונתמנה שופט תעבורה, יהיה מוסמך לסיים את הדיון תוך שלושה חודשים מיום שנתמנה כאמור⁴.

כמו כן מוצע לקבוע כי שר המשפטים, בהסכמת נשיא בית המשפט העליון, רשאי למנות לתפקיד נשיא בית משפט לתעבורה, שופט מבין שופטי התעבורה, או מבין שופטים שכיהנו בעבר כשופטי תעבורה ובכלל זה גם שופטי תעבורה המכהנים כיום ושלא מונו לשופטי שלום בידי הוועדה לבחירת שופטים (כפי שחלה עליהם הוראת המעבר הקבועה בסעיף (א) לחוק זה), וזאת מתוך ההנחה כי יש להם הניסיון המקצועי הדרוש בתחום זה. תקופת כהונתו של הנשיא, כמו גם תקופת כהונתו של סגן נשיא לפי סעיף 26 לפקודה, בבית משפט לתעבורה תהיה קצובה כאמור בסעיף 9 לחוק בתי המשפט. מינוי נשיא לבית משפט לתעבורה נדרש כדי לייעל את מערכת השיפוט בתחום התעבורה.

² דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 7, עמ' 173; ס"ח התשע"ב, עמ' 454.

³ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 23, עמ' 485.

- (2) עבירות לפי סעיפים 2, 17, 39, 40, 41 ו-46 לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970⁴, ולפי סעיף 48 לפקודה האמורה אם הוא מתייחס לעבירות שפורטו בפסקה זו;
- (3) עבירות על חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1957⁵, ועל התקנות והצווים שניתנו על פיו, הנוגעים לתעבורה ולכלי רכב;
- (4) עבירות על חוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961⁶, והתקנות לפיו, אם העבירות נוגעות לכלי רכב;
- (5) עבירה לפי סעיף 304 לחוק העונשין, התשל"ז-1977⁷ (להלן – חוק העונשין), שנעברה תוך כדי שימוש ברכב;
- (6) עבירות לפי חוק שירותי הובלה, התשנ"ז-1997⁸;
- (7) עבירה לפי סעיף 23(ב)(5) לחוק הנהיגה הספורטיבית, התשס"ו-2005⁹;
- (8) עבירות לפי חוק אוויר נקי, התשס"ח-2008¹⁰, אם העבירות נוגעות לרכב מנועי;
- (9) עבירות לפי סעיפים 275 ו-288 לחוק העונשין, שנעברו בקשר לאכיפת עבירת תעבורה;
- (10) עבירה לפי סעיף 338(א)(1) לחוק העונשין;

ד ב ר י ה ס ב ר

- (3) עבירות על חוק הפיקוח על מצרכים ושירותים, התשי"ח-1957, ועל התקנות והצווים שניתנו על פיו, הנוגעים לתעבורה ולכלי רכב;
- (4) עבירות על החוק לתיקון דיני העונשין (שימוש ברכב בלי רשות), התשכ"ד-1964;
- (5) עבירות על חוק למניעת מפגעים, התשכ"א-1961, והתקנות לפיו, אם העבירות נוגעות לכלי רכב;
- (6) עבירה לפי סעיף 304 לחוק העונשין, התשל"ז-1977, שנעברה תוך כדי שימוש ברכב;
- (7) עבירות לפי חוק שירותי הובלה, התשנ"ז-1997;
- (8) עבירה לפי סעיף 23(ב)(5) לחוק הנהיגה הספורטיבית, התשס"ו-2005;
- (9) עבירות לפי חוק אוויר נקי, התשס"ח-2008, אם העבירות נוגעות לרכב מנועי.

וכן להוסיף סעיף כללי ולפיו שופט תעבורה מוסמך לדון בעניין שהוא הוסמך לדון בו לפי כל דין, דהיינו – הסמכה כאמור הן במסגרת הוראות הקבועות בחיקוקים אחרים שאינן מנויות בסעיף זה והן במסגרת הוראות שיחוקקו בעתיד, אם יחוקקו.

לפיכך מוצע לבטל את סעיף 25 לפקודת התעבורה, שנוסחו כיום הוא:

"סמכותו של שופט תעבורה

25. (א) מי שנתמנה שופט תעבורה לענין פקודה זו מוסמך לדון בעבירות אלה:

- (1) עבירות תעבורה;

(2) עבירות לפי סעיפים 2, 17, 39, 40, 41 ו-46 לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], התש"ל-1970, ולפי סעיף 48 לפקודה האמורה במידה שהוא מתייחס לעבירות שפורטו בפסקה זו;

⁴ דיני מדינת ישראל, נוסח חדש 15, עמ' 320.

⁵ ס"ח התשי"ח, עמ' 24.

⁶ ס"ח התשכ"א, עמ' 58.

⁷ ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

⁸ ס"ח התשנ"ז, עמ' 222.

⁹ ס"ח התשס"ו, עמ' 110.

¹⁰ ס"ח התשס"ח, עמ' 752.

(11) ענייני תעבורה אחרים ששופט תעבורה הוסמך לדון בהם לפי כל דין.

(ב) אין הוראות סעיף זה באות לגרוע מסמכות שופטים שאינם שופטי תעבורה לדון בענייני תעבורה.

תיקון פקודת התעבורה

4. בפקודת התעבורה –

(1) בכותרת פרק רביעי, במקום "שפיטה וסדרי דין" יבוא "ראיות ואחריות";

(2) סעיפים 25 ו-26 – בטלים.

5. (א) על אף הוראות סעיף 53א לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 3 לחוק זה, שופט שכהן הוראת מעבר בבית משפט לתעבורה ערב יום תחילתו של חוק זה (בסעיף זה – יום התחילה), ימשיך לכהן אחרי יום התחילה כשופט תעבורה, בבית משפט לתעבורה בלבד, ואולם לא יחולו עליו הוראות סעיף 53א(ג) ו-(ד) לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 3 לחוק זה; שר המשפטים רשאי למנות שופט תעבורה המכהן כאמור לכהונה בפועל בבית משפט שלום, בהסכמתו ובהסכמת נשיא בית המשפט העליון, בהתאם להוראות פסקה (4) של סעיף 10(א) לחוק העיקרי, כנוסחה לפני ביטולה בסעיף 1 לחוק זה.

(ב) על אף הוראות סעיף קטן (א), שופט שכהן בבית משפט לתעבורה ערב יום התחילה כאמור באותו סעיף קטן ומונה לפני יום התחילה או לאחריו, לשופט בית משפט שלום, יחולו לגבי הוראות אלה, לפי העניין, עם מינויו או בתום שלוש שנים מיום התחילה, לפי המאוחר (בסעיף זה – המועד הקובע):

ד ב ר י ה ס ב ר

(ה) רשם של בית משפט שהחל בדיון ונתמנה שופט תעבורה, יהיה מוסמך לסיים את הדיון תוך שלושה חודשים מיום שנתמנה כאמור.

לאור ביטולם של סעיפים 25 ו-26 לפקודת התעבורה העוסקים בשפיטה, מוצע לשנות את כותרת הפרק הרביעי בפקודת התעבורה, כך שבמקום "שפיטה וסדר דין" יבוא "ראיות ואחריות".

סעיף 5 נוכח העובדה כי ישנם שופטי תעבורה המכהנים כיום בבית משפט לתעבורה, מוצע לקבוע הוראת מעבר שתסדיר מפורשות את מעמדם לאחר יום התחילה. לאור העובדה ששופטים אלה נבדלים זה מזה הן מבחינת מועד מינוים לשופטי בית משפט השלום, הן מבחינת משך כהונתם בבית משפט לתעבורה והן מבחינת בתי המשפט שבהם הם מכהנים בפועל מכוח מינוים האמור, התעורר הצורך ביצירת הוראות שונות המסדירות את מעמדם של שופטי תעבורה הנמנים עם קבוצה מסוימת, כפי שיפורט להלן. יצוין כי הוראת המעבר תחול בחלוף שלוש שנים מיום התחילה או במועד המינימי לבית משפט שלום, לפי המאוחר. זאת כדי שמערכת בתי המשפט תוכל להיערך לקליטת שופטי התעבורה בבתי משפט השלום וכדי לאפשר למערכת את הגמישות הניהולית הנדרשת לשם העברת שופטים מבית משפט אחד לבית משפט אחר.

במהלך שלוש השנים ממועד התחילה, ימשיכו שופטי התעבורה לכהן בתפקיד שבו הם כיהנו ערב יום התחילה, דהיינו, מי שכהן כשופט תעבורה בלבד ימשיך לכהן כשופט תעבורה בלבד ומי שכהן כשופט תעבורה במקביל

(ב) (בוטל).

(ג) אין הוראות סעיף זה באות לגרוע מסמכות שופטים שאינם שופטי תעבורה לדון בעבירות תעבורה.

(ד) לגבי העבירות המפורטות בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) ולגבי סמכויותי האחרות לפי פקודה זו דין שופט תעבורה כדין שופט בית משפט שלום ויהיו לו כל הסמכויות המסורות לשופט בית משפט שלום.

כמו כן מאחר שמוצע להסדיר במסגרת חוק בתי המשפט את נושא סיום הדיון כאמור בסעיף 15 לחוק בנוסחו המוצע בסעיף 2 לחוק זה, מוצע לבטל את סעיף 26 לפקודת התעבורה שנוסחו כדלקמן:

"מינוי שופטי תעבורה

26. (א) מי שכשיר להתמנות לשופט בית משפט שלום לפי סעיף 4 לחוק בתי המשפט [נוסח משולב], התשמ"ד-1984 (להלן – חוק בתי המשפט), כשיר להתמנות לשופט תעבורה.

(ב) (בוטל).

(ג) בבית משפט שלום, שיש בו יותר משופט תעבורה אחד, רשאי שר המשפטים, בהסכמת נשיא בית המשפט העליון, למנות שופט תעבורה להיות סגן נשיא בית משפט שלום לענייני תעבורה.

(ד) בכפוף להוראות סעיף זה, יחולו על מינוי שופט תעבורה ועל מינוי של סגן נשיא בית משפט שלום לענייני תעבורה, ועל כהונתם, הוראות חוק בתי המשפט החלות על מינויו ועל כהונתו של שופט בית משפט שלום או של סגן נשיא בית משפט שלום, לפי הענין.

(1) כיהן אותו שופט בבית משפט לתעבורה, לפני המועד הקובע, תקופה של עשר שנים או יותר, יחדל לכהן כשופט תעבורה, אלא אם כן הסכים להמשיך ולכהן כשופט תעבורה;

(2) כיהן אותו שופט בבית משפט לתעבורה, לפני המועד הקובע, תקופה קצרה מעשר שנים, יחולו על תקופת כהונתו הכוללת כשופט תעבורה הוראות סעיפים קטנים (ג) ו-(ד) של סעיף 53א לחוק העיקרי, כנוסחו בסעיף 3 לחוק זה.

(ג) על אף הוראות סעיפים קטנים (א) ו-(ב), שופט שביהן ערב יום התחילה הן בבית משפט שלום והן בבית משפט לתעבורה, ימשיך בכהונתו כאמור, ואולם בתום שלוש שנים מיום התחילה יחולו על כהונתו בבית משפט לתעבורה הוראות סעיף קטן (ב).

ד ב ר י ה ס ב ר

יחולו הוראות חוק זה לרבות מגבלת משך כהונה, עם מינויים או בתום שלוש שנים מיום התחילה, לפי המאוחר (להלן – המועד הקובע). דהיינו, אם הם כיהנו כשופטים בבית משפט לתעבורה לפני המועד הקובע במשך תקופה של עשר שנים או יותר, יחדלו לכהן כשופטי תעבורה, אלא אם כן הסכימו להמשיך ולכהן ככאלה. אם כיהנו לפני המועד הקובע, תקופה קצרה מעשר שנים, יהיה עליהם להשלים את ההפרש שבין התקופה שכבר כיהנו כשופטי תעבורה לבין התקופה שנתרה להם לכהונה לפי הקבוע בסעיף 53א(ג) לחוק כנוסחו בסעיף 3 לחוק זה.

קבוצה שלישית (סעיף 5(ג) לחוק זה) – עם קבוצה זו נמנים שופטים שביהנו ערב יום התחילה של חוק זה הן בבית משפט לתעבורה והן בבית משפט שלום במקביל. לגביהם מוצע לשמור את המתכונת שבה כיהנו ערב תחילתו של חוק זה, כך שיהיו רשאים להמשיך ולכהן במקביל הן בבית משפט לתעבורה והן בבית משפט השלום, ואולם בתום שלוש השנים מיום התחילה תחול על כהונתם בבית משפט לתעבורה מגבלת כהונה כאמור לעיל בדברי ההסבר לסעיף 5(ב) לחוק זה.

לכהונה בבית משפט שלום, ימשיך לכהן כאמור. עם זאת, אין מניעה כי במהלך שלוש השנים האמורות ימונו שופטי התעבורה לשופטי שלום בידי הוועדה לבחירת שופטים, בלי שיחול שינוי בכהונתם הלכה למעשה.

קבוצה ראשונה (סעיף 5(א) לחוק זה) – עם קבוצה זו נמנים שופטים המכהנים בבית משפט לתעבורה ערב תחילתו של חוק זה ולא מונו או ימונו בידי הוועדה לבחירת שופטים לשופטי בית משפט שלום.

שופטים אלה ימשיכו לכהן לאחר יום התחילה, כשופטי תעבורה בלבד, והוראות סעיף 53א(ב) ו-53א לחוק זה יחולו עליו.

נוסף על כך כאמור בדברי ההסבר לסעיף 1 לחוק זה, מוצע להעביר את ההוראה הקבועה כיום בסעיף 10(א)(4) בעניין מינוי לכהונה בפועל, כך שתחול לגבי שופטים אלה.

קבוצה שנייה (סעיף 5(ב) לחוק זה) – עם קבוצה זו נמנים שופטים שביהנו בבית משפט לתעבורה ערב יום התחילה של חוק זה אשר מונו לפני יום התחילה כאמור או לאחריו לשופטי בית משפט שלום. לגבי שופטים אלה

